

JOENRANNAN PÄIVÄKODIN ESIOPETUKSEN LUKUVUOSISUUNNITELMA 2026-2027

Sinisten ryhmässä toteutuu kokoaikainen erityisopetus sekä yhteisopettajuus/samanaikaisopetus pienennetyssä esiopetusryhmässä.

Työn ja vastuunjako:

Tiimin työnjako ja yhteissuunnittelu kirjataan ryhmävasuun.

Esiopetuksen työajat ja toimintatavat

Esiopetuksessa noudatetaan pääsääntöisesti Harjavallan kaupungin perusopetuksen työ- ja loma-aikoja.

Syyslukukausi: 12.8.-19.12.2026

Syysloma 19.-25.10.2026, joululoma 21.12.2026-6.1.2027

Kevätlukukausi: 7.1.-5.6.2027

Talviloma 22.-28.2.2027, pääsiäisloma 26.-29.3.2027

Esiopetusta annetaan 4 tuntia / päivä, yhteensä vähintään 700 tuntia / lukuvuosi

Esiopetusaika on maanantaista perjantaihin klo 9.00-13.00. Täydentävää varhaiskasvatusta annetaan pääsääntöisesti klo 6.30-17.00 välillä huoltajan/huoltajien työ- ja/tai opiskeluaikoihin perustuen. Päiväkoti on auki tarvittaessa klo 6.00-18.00 sovittaessa vähintään viikkoa ennen kyseisiä vuoroja.

Poissaolot esiopetuksesta:

Esiopetus on velvoittavaa ja huoltaja vastaa lapsen osallistumisesta esiopetukseen. Esiopetuksesta voidaan myöntää loma-ajan ulkopuolisille ajankohdille lomia/poissaoloja kirjallisella loma-anomuksella. Enintään 5 päivän poissaolon voi myöntää esiopetuksen opettaja/varhaiskasvatuksen opettaja/erityisopettaja, yli 5 päivän poissaolon myöntää päiväkodin johtaja.

Sairauspoissaoloilmoitukset toivotaan ilmoitettavan ryhmän puhelimeen soittamalla tai viestein.

Vihreät ryhmän viikko-ohjelma:

Maanantaina - Kasvan ja kehityn / liikuntaa

Tiistaina - Kielen rikas maailma / tutkin ja toimin ympäristössäni (kielelliset ja matemaattiset taidot)

Keskiviikkona - Ilmaisun monet muodot / käsityöt, kädentaidot, leikki

Torstaina - Kielen rikas maailma / tutkin ja toimin ympäristössäni (kielelliset ja matemaattiset taidot)

Perjantaina - Ilmaisun monet muodot / musiikki, kädentaidot, leikki

Siniset ryhmän viikko-ohjelma:

Maanantaina - Kielen rikas maailma

Tiistaina - Ilmaisun monet muodot / kädentaidot

Keskiviikkona – Kasvan ja kehityn / liikunta, metsäretket

Torstaina – Ilmaisun monet muodot / musiikki

Perjantaina – Tutkin ja toimin ympäristössäni / matemaattiset taidot

Pienryhmät:

Molempien esiopetusryhmien arjessa toimitaan koko ryhmässä, pienryhmissä, pareittain ja itsenäisesti. Vihreiden ryhmän lapset saavat valita ryhmien nimet äänestämällä.

Viestintä Joenrannassa ja esiopetusryhmissä:

Joenrannassa käytetään sähköistä toiminnanohjausjärjestelmä CGI Vesaa lasten hoitoaikojen ilmoittamiseen. Lisäksi käytämme aktiivisesti Wilmaa niin ryhmän asioiden tiedottamisessa kuin koko päiväkodin yhteisten asioiden viestinnässä. Wilmaan on myös kirjattuna lasten varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat.

Toimintatavat:

Toimintatapoja esiopetuksessa ovat:

- Lapsen yksilöllinen ohjaus
- Oppisympäristön sekä työtapojen ja – menetelmien muokkaaminen ja eriyttäminen
- Toiminnalliset työtavat; kokemukselliset ja toiminnalliset toimintatavat, esimerkiksi aistikanavien hyödyntäminen oppimisessa, liikkuminen, muistia ja mielikuvitusta kehittävät toimintatavat, pelit, tutkiminen, päättelyminen, kyseleminen, yhdessä työskenteleminen, Zones of Regulation-tunnetaitomenetelmä, Vahvuusvaris ja metsäretkillä Metsämörri (Sinisten ryhmässä), vierailijat ja vierailut
- Leikin kautta oppiminen; leikin eri muodot
- Osallisuus, esimerkiksi lasten kuuleminen ja toiveiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä lastenkokoukset, kesy-peli
- Toimipaikkojen ja esiopetusryhmien yhteistyö, esimerkiksi vierailut
- Opettajien yhteiset koulutus- ja suunnittelupalaverit, tiimin palaverit joka viikko
- Tiimin, erityisopettajan ja päiväkodin johtajan välinen yhteistyö
- Lapsen esiopetussuunnitelman ja mahdollisen täydentävän vasun laatimisen käytänteet: Esiopetussuunnitelma ja mahdollinen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien kanssa syksyllä. Esiopettaja kirjaa alustavasti esiopetussuunnitelman ja vasun Wilmaan ja laittaa ne huoltajan/huoltajien nähtäväksi viimeistään kahta viikkoa ennen keskustelua. Keskustelussa käydään läpi kirjatut asiat ja huomioidaan huoltajan/huoltajien näkemykset sekä mahdolliset toiveet esiopetusvuoden tavoitteisiin. Keväällä suunnitelmat arvioidaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien kanssa

Käytössä oleva esiopetusmateriaali ja eriyttämisen keinot:

Esikoulussa on käytössä:

- Ystävien eskari - kirja ja siihen liittyvä digiopetusmateriaali
- Toiminnallisen oppimisen verkkokoulun materiaali. Toiminnallisen oppimisen verkkokoulu on innovatiivinen oppimisympäristö, jossa yhdistyvät leikki, liikunnalliset oppitunnit, taktiisuus, helppokäyttöisyys ja luovuus.

Esiopetusmateriaaleja eriytetään lapsen taitotason mukaan.

Esiopetuksessa tehtävä yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Esiopetuksessa tehdään luottamuksellista, avointa ja osallistavaa yhteistyötä huoltajien kanssa. Keskeisessä roolissa on lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä huoltajien kanssa.

Yhteistyön muotoja ovat:

- Päivittäiset keskustelut huoltajien kanssa
- Oppimiskeskustelut
- Huoltajien ilta keväällä ennen esiopetuksen alkua, tarpeen mukaan myös syksyllä
- Viestiminen sähköisiä järjestelmiä hyödyntäen
- Huoltajille luotu, suljettu Instagram-tili (Vihreät)
- Huoltajien osallistaminen esim. kyselyt, yhteisöllinen opiskeluholto

Moniammatillinen yhteistyö

- Esiopetuksen eri ammattiryhmien/asiantuntijoiden (psykologi, puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti) välinen yhteistyö. Tehdään yhteistyötä lapsen oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen sekä lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Asiantuntijoiden arviot, tutkimukset sekä konsultaatio lapsen asioissa.
- Luokanopettajat, erityisopettajat (alkuopetus)

Monialainen yhteistyö

- Yhteistyö opiskeluholtopalvelujen ammattilaisten kanssa mm. kuraattori, kasvatus –ja perheneuvonta, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, lastensuojelu
- Perhekeskus Suvituulen moniammatillinen neuvolatiimi; sosiaaliohjaaja, terveydenhoitaja ja konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa muita asiantuntijoita
- Muut asiat kuin oppimiseen liittyvät asiat ovat monialaista yhteistyötä, usein ne kuitenkin kulkevat rinnakkain

Yhteisöllinen opiskeluholto

Yhteisöllinen opiskeluholto on ennaltaehkäisevää ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluholtoa esiopetuksessa. Se on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.

Joenrannan päiväkodin esiopetuksessa toimii yksikkökohtainen monialainen yhteisöllinen opiskeluholto-ryhmä, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän koollekutsumisesta vastaa päiväkodin johtaja. Siihen kuuluvat esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuspäällikkö ja opiskeluholtohenkilöstöä (hyvinvointialueen edustajia esimerkiksi kuraattori, neuvolan terveydenhoitaja, psykologi ja tarvittaessa muita monialaisia asiantuntijoita). Huoltajille lähetetään tilaisuudesta tietoa ja kutsu mahdollisuudesta osallistua. Myös lapsilta nostetaan toiveita käsiteltävistä asioista esim. lastenkokouksista. Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskeluhollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa.

Yksilökohtainen opiskeluholto

Satakunnan hyvinvointialue vastaa koulukuraattori- ja -psykologipalveluista. Kuraattorit suunnittelevat lukuvuosittain päiväkodin johtajan ja esiopetuksen opettajien kanssa yhteistyössä aikataulunsa, esimerkiksi säännöllinen työskentely pienryhmien kanssa.

Koulupsykologin asiakkaaksi ohjaututaan henkilöstön ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tai huoltajan yhteydenoton tai neuvolan terveydenhoitajan kautta. Esiopetusikäiset lapset ovat neuvolapalvelujen piirissä. Monialainen yhteistyö vaatii huoltajan suostumuksen yksilökohtaisen opiskeluhuollon osalta. Tapaaminen kirjataan opiskeluhooltokertomukseen. Jos lapsesta luovutetaan lain mukaisesti tärkeitä tietoja muille tahoille, asia kirjataan opiskeluhooltokertomukseen.

Muu yhteistyö

Esiopetuksessa yhteistyö kulttuuri, kirjasto ja liikuntapalveluiden, seurakuntien ja järjestöjen kanssa on monipuolista. Vihreiden esiopetusryhmä on Jokilaakson ympäristöyhdistyksen "kummiryhmä". Ympäristöyhdistyksen työntekijä käy pitämässä ryhmässä kuukausittain ympäristökasvatustuokion. Sekä Vihreiden, että Sinisten ryhmän suunnitelmissa on tehdä säännöllistä yhteistyötä alkuopetuksen kanssa. Luokkatunteja on suunniteltu pidettävän säännöllisesti keskustan alakoululla. Yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävää yhteistyötä arvioidaan ja sovitaan esiopetusta tukevista kehittämistoimenpiteistä.

Harjavallan kaupungin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteinen toimintaperiaate on, että päiväkodissa järjestettävät tilaisuudet eivät sisällä tunnustuksellista tai julistavaa aineistoa. Tämä riippumatta siitä, onko tilaisuus seurakunnan tai muun instanssin järjestämä tapahtuma.

Lukuvuoden aikana Joenrannan esiopetuksen oppilailla on mahdollisuus osallistua esiopetuspäivien aikana ev.lut.seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin kirkossa, tai samaan aikaan järjestettäviin rinnakkaistilaisuuksiin päiväkodissa. Sisältö on teemaltaan mahdollisimman samankaltainen. Huoltajalla on mahdollisuus valita kumpi tahansa tilaisuus, johon lapsi osallistuu.

Ryhmäkohtaisten – ja lapsikohtaisten tukimuotojen suunnittelu, toteutus ja arviointi

Ryhmäkohtainen tuki

Esiopetusryhmiä muodostettaessa Joenrannan päiväkotiin on huomioitu jo tiedossa olevat tuen tarpeet ja tullaan huomioimaan esiopetusvuoden aikana tulevat lasten tarpeet sekä oppimisympäristöön liittyvät tarpeet. Rakenteellisena tukitoimena ryhmissä työskentelee 4 työntekijää ja Sinisten ryhmä on pienennetty esiopetusryhmä.

Joenrannan esiopetusryhmissä on sekä ryhmäkohtaista että lapsikohtaista tukea tarvitsevia lapsia.

Ryhmäkohtaisella tuella vastataan lapsen tuen tarpeisiin ryhmässä. Lapsella on oikeus saada ryhmäkohtaista tukea ja tuki järjestetään oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen lisänä.

Ryhmässä huomioidaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opetusjärjestelyjen tavoitteena on tukea kaikkien lasten yhdenvertaista oikeutta oppimiseen. Esiopetuksen opettajien työvälineenä toimii varhaiskasvatuksen erityisopettajien laatima lomake. Toiminta suunnitellaan vastaamaan kunkin lapsen tarpeita. Tavoitteena on, että oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä sekä ryhmäkohtaisella tuella pyritään ennaltaehkäisemään tarvetta lapsikohtaiselle tuelle.

Ryhmissä on käytössä pedagogisia opetusjärjestelyjä, joiden avulla lapset pääsevät osaksi vertaisryhmää (mm. selkeä päivärytmi, puhetta tukevat – ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät, yhdenmukaiset ja pedagogiset työtavat ja menetelmät, ryhmäkohtaiset apuvälineet).

Huoltajan kanssa tehdään yhteistyötä ja keskustellaan, kun lapsi tarvitsee ryhmäkohtaista tukea. Huoltajaa ja lasta kuullaan, kun lapsi tarvitsee lapsikohtaista tukea.

Ryhmäkohtainen tuki kirjataan Wilmassa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan / varhaiskasvatussuunnitelmaan täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Lapsikohtainen tuki perustuu lapsikohtaista tukea koskevaan arvioon sekä suunnitelmaan. Esiopetuskeskustelut käydään huoltajien kanssa syksyllä ja keväällä, tarvittaessa useammin.

Ryhmäkohtaisesta tuesta (yleinen tukiopetus sekä opetuskielen tukiopetus) vastaa ryhmässä toimiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja, esiopetuksen opettaja/varhaiskasvatuksen opettaja. Opettaja/t arvioi ryhmäkohtaisen tuen vaikuttavuutta ryhmän henkilöstön kanssa tiimissä säännöllisesti. Tarvittaessa konsultoiva erityisopettaja osallistuu mukaan tiimipalavereihin, joissa arvioidaan tuen vaikuttavuutta.

Konsultoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama samanaikaisopetus tai pienryhmäopetus toteutuu tarpeen mukaan. Erityisopettajan konsultaatio esiopetuksen tiimille/opettajille toteutuu tarvittaessa.

Lapsikohtainen tuki

Ryhmässä toimiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai esiopetuksen opettaja vastaa lapsikohtaisen tuen arvioinnista, tarvittaessa yhdessä konsultoivan erityisopettajan kanssa. Arvioinnissa selvitetään lapsikohtaisen tuen tarpeita ja näiden pohjalta arvioidaan lasta tukevia tukitoimia.

Huoltajaa kuullaan ja huoltaja osallistuu lapsikohtaisten tukitoimien arviointiin. Lapsen mielipiteet otetaan huomioon mm. havainnoimalla lasta, keskustelemalla ja Kesy-pelin avulla. Huoltajan suostumuksella kutsutaan tukitoimien arviointiin muita asiantuntijoita.

Mikäli lapsi on saanut varhaiskasvatuksessa tulkitsemispalveluita, hänellä on ollut apuvälineitä tai avustamispalvelua, erityisopettajan säännöllistä tai kokoaikaista opetusta, voidaan lapsikohtaiset tukitoimet aloittaa esiopetuksessa ilman ryhmäkohtaisten tukimuotojen antamista. Yhteistyö lapsen varhaiskasvatushenkilöstön kanssa on tärkeää. Joenrannan päiväkodin esiopetuksen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa edellä mainitut asiat huomioidaan.

Lapsikohtaisen tuen toteuttava suunnitelma laaditaan arviointiin perustuen. Sen laatii ryhmässä toimiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai esiopetuksen opettaja, tarvittaessa yhteistyössä konsultoivan erityisopettajan kanssa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa. Suunnitelman pohjalta varhaiskasvatuspäällikkö laatii hallintopäätöksen. Suunnitelmaan hallintopäätöksen tekoa varten liitetään huoltajan luvalla muut asiakirjat esim. lääkärin-, psykologin- ja puheterapeutin lausunnot.

Lapsikohtaisessa tuessa lapsella on oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa yksilöopetusta sekä säännöllistä erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tai erityisopettajan antamaa opetusta pienryhmässä kokoaikaisesti.

Lapsen tuen tarvetta arvioidaan aina tuen tarpeen muuttuessa kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Lapsen siirtyessä perusopetukseen tehdään perusopetuksen edustajan kanssa yhteistyötä huoltajan luvalla.

Esiopetuksen vuosi

Lukuvuoden toiminta- ja teemapäivät:

Alustava suunnitelma, joka täydentyy lukuvuoden aikana.

KUUKAUSITTAIN TOISTUVAT YHTEISET TAPAHTUMAT:

- Jokilaakson ympäristöyhdistyksen järjestämät ympäristökasvatustuokiot (Vihreät)
- Luokkatunnit keskustan alakoululla (Vihreät)
- Metsäretket
- Koko päiväkodin yhteiset musiikkihetket päiväkodin salissa

ELOKUU

- KIRJASTON SATUHETKI

SYYSKUU

- 7.-11.9. LIIKENNETURVALLISUUSVIIKKO
- 21.9.-4.10. ARKISEIKKAILU
- POISTUMISHARJOITUS

LOKAKUU

- 19.-23.10. SYYSLOMA
- 2.10. HARJAVALLAN
SRK MUSKARIHETKI

MARRASKUU

- UIMAKOULUT (3KERTAA)
- 16.-22.11. LAPSEN OIKEUKSIEN VIIKKO

JOULUKUU

- JOULUKIRKKO / KORVAAVA TOIMINTA
- JOULUN AVAJAISET
- JOULUJUHLAT

TAMMIKUU

- KIRJASTON AGENTTI-SEIKKAILU
- TALVILIIKUNTAPÄIVÄ

HELMIKUU

- KIRJASTON AGENTTI-SEIKKAILU
- 1.-7.2. YHTEISYMMÄRRYSVIIKKO
- JÄÄHALLIRETKI

MAALISKUU

- UIMAKOULUT (3 KERTAA)
- LÄHEISTEN PÄIVÄ
- OPPIMISEN TEHTÄVÄT
- JÄÄHALLIRETKI

HUHTIKUU

- PÄÄSIÄISKIRKKO / KORVAAVA TOIMINTA

TOUKOKUU

- LIIKUNTAPÄIVÄ
- ESKARILAISTEN KEVÄTRETKI
- ESKARILAISTEN OMA PÄÄTÖSTAPAHTUMA
RYHMÄSSÄ

Muuta

- **Lapsen erityisruokavalio tai lääkitys**

Huoltaja ilmoittaa lapsen erityisruokavaliosta lääkärin tai terveydenhoitajan todistuksella esiopetusyksikköön sekä keskuskeittiöön. Ryhmän työntekijä tiedottaa riittävässä määrin muulle henkilökunnalle tiedon lapsen allergioista ja / tai päivän aikaisen lääkityksen tarpeesta.

Yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa on laadittu Harjavallan varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelmaan sisältyvät lomakkeet; lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma sekä lapsen lääkehoitosuunnitelman toteuttaminen.

- **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma**
- **Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma**

Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoitus on edistää esiopetuksen esteetöntä sujumista, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Säännöt ovat voimassa esiopetuksessa kaikessa toiminnassa. Sääntöjä sovitaan myös yhdessä esioppilaiden kanssa.

Turvallisuus, viihtyisyys sekä toiminnan ja opetuksen sujuminen

Hyvä käytös

- Kohtelen kaikkia ystävällisesti, enkä kiusaa muita.
- Puutun kiusaamiseen kertomalla siitä aikuiselle.
- Otan muut huomioon ja annan toisille työrauhan.
- Tervehdin toisia.
- En kiroile, puhun toisille ystävällisesti.
- Noudatan hyviä ruokailutapoja.

Oleskelu ja liikkuminen

- Liikun sisätiloissa kävellen.
- Päällysvaatteet, päähineet ja kengät säilytän niille varatuilla paikoilla.

Siisteydestä ja ympäristöstä huolehtiminen

- Huolehdin päiväkodin omaisuudesta, oppimateriaaleista ja omista tavaroistani sekä kunnioitan toisten omaisuutta.
- En roskaa ja siivoan jälkeni.
- Jos likaan tai vahingoitan päiväkodin omaisuutta, olen velvollinen puhdistamaan tai korvaamaan aiheuttamani vahingon.

Turvallisuus

- En koske toiseen ilman lupaa.
- Päiväkodin pihalla lumipallojen heittäminen on kielletty.

Tietokoneen, matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö

- Puhelinta tai muuta mobiililaitetta (esim. kellopuhelin) ei saa käyttää esiopetuspäivän aikana lukuun ottamatta niiden käyttöä esiopetuksen opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon.

Päihteet ja vaaralliset esineet

Lailla kiellettyjen, vaarallisten tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden tai aineiden tuominen esiopetukseen on kiellettyä.

Kurinpito

Perusopetuslain mukaisia turvaamistoimenpiteitä ovat 36d § esineiden tai aineiden haltuunotto.

Opettajalla on oikeus tarkastaa lapsen tavarat. Opettaja voi ottaa häiritsevät tai vaaralliset esineet tai aineet tarvittaessa haltuunsa.

Järjestyssääntöjen seuranta ja tarkistaminen

Järjestyssäännöistä tiedotetaan Wilman kautta. Ne käsitellään yhdessä henkilökunnan ja esioppilaiden kanssa aina lukuvuoden alussa. Järjestyssääntöjä päivitetään tarvittaessa huoltajien, oppilaiden tai henkilöstön aloitteesta.

Järjestyssääntöjen toimivuutta tarkastellaan lukuvuoden lopussa opiskeluhuoltoryhmän arvioinnin yhteydessä.

Liite 1.

TUEN TOTEUTTAMINEN SEKÄ OPPIMISEN EDELLYTYKSIÄ TUKEVAT OPETUSJÄRJESTELYT

Oppimisen edellytyksiä tukevat pedagogiset sekä rakenteelliset opetusjärjestelyt

Lapsen nimi: _____

Syntymäaika: _____

Pedagogiset järjestelyt:

Puhetta korvaavat kommunikaatiomenetelmät

- kuvat
- tukiviittomat
- piirtäminen
- teknologiset ratkaisut

Kuvitetut laulut, lorut, kertomukset, sadut

Aikuinen antaa ohjeet edestäpäin, huomioidaan katsekontakti

Ohjeen toistaminen, vaiheistaminen, mallintaminen sekä yhdessä tekeminen

Ohjeet pilkotaan pieniin osiin

Lapselle ositetaan yksilöllinen ohje yleisen ohjeen lisäksi, havahdutetaan kuuntelemaan sanomalla lapsen nimi tai koskemalla olkapäästä

Lasta pyydetään toistamaan ohje

Aikuisen oman puheen hidastaminen, ilmeet ja eleet sanallisten ohjeiden tukena

Selkeä, johdonmukainen, positiivinen ja välitön palaute lapselle

Tarkkaavaisuutta vaativien tehtävien aikana ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen huoneesta

Varttipedagogiikka; suunnitellaan ja jaksotetaan toiminta enintään 15 minuutin osiin, usein tuetuissa asioissa vähemmän on enemmän

Huomioi toiminnan aloittaminen ja lopettaminen; ohjeista sanoin / kuvin (sama menetelmä tukee)

Turvallinen / rauhallinen / pelkistetty oppimisympäristö

Yhteisillä tuokioilla istumapaikka lähellä aikuista

Selkeä strukturoitu päivärytmi

Toistuvat rutiinit

Päivittäistoimintojen rauhoittaminen, kiireettömyyden lisääminen, harjoitellaan yhdessä

Sopivan tasoiset tehtävät lapselle

Toiminnalliset työtavat / monikanavainen opetus

Aikuisen tuki vapaissa ja ohjatuissa toiminnoissa sekä siirtymätilanteissa

Toiminnan jakaminen pienryhmiin

Yksilöohjaus / - opetus

Ryhmän toiminnan eriyttäminen / porrastaminen

Yhteisten tuokioiden selkeä struktuuri, kuvat / mallintaminen toiminnan ennakkoinnissa

Huomion kiinnittäminen istumajärjestykseen / istumapaikkaan / säännöllinen istumapaikka / lähellä aikuista

Käytetään ensin, sitten ja sen jälkeen – kuvia ja – ohjeita

Lapsen kannustaminen, positiivinen palaute, positiiviset ja kannustavat toimintaohjeet

Odotustilanteiden minimointi

Toimintaan käytettävä aika maksimoidaan / jaksotetaan riittävästi

Ulkoilun / liikunnan lisääminen, ohjatut liikuntaleikit / taukoliikunta / pienet ”työtehtävät”, siirtymissä liikkuminen eri tavoin liikkuen

Sallitaan tarvittaessa sopiva liikuskelu tuokiolla

Lapselle varattu tietty rauhoittumispaikka (ei rangaistustarkoituksessa)

Haastavien tilanteiden ennaltaehkäiseminen keskustelemalla ja harjoittelemalla erilaisilla toimintamalleilla

Toiminnalliset opetustuokiot

Selkeät säännöt ja toimintamallit eri tilanteissa, ohjeita / sääntöjä riittävästi, mutta ei liikaa

Lelut, leikkivälineet ja muut tavarat selkeästi esillä ja saatavilla, kuvat tukena esim. laatikoissa

Aikuisen tuki ja läsnäolo leikki – ja ulkoilutilanteissa

Työskentelytilan rajaaminen esim. leikki

Erilaiset palkkiojärjestelmät

Rentous ja rauhoittuminen esim. hengitysharjoitukset, satuhieronta, rauhallinen paikka rauhoittumiselle, kuulosuojaimet

Tarkkaavuuden ylläpitämisen tueksi: aktiivi-istuin, käsille hypisteltävää, kuminauha tuolin jalkoihin, painotuotteet, liikennevalot, time timer, tiimalasi, toiminnanohjauskuvat

Lattiamerkit, merkityt kulkureitit

Oman kehon hahmottamista tukeva toiminta (esim. liikunta, aistimateriaalit)

Erilliset toiminta tai leikkiryhmät (esim. Mutu; tunnemuksu ja mututoukka, Nalle-matikka, Roihuset, Kili, Kuttu, Theraplayhin pohjautuva leikkiryhmä)

Muuta:

Rakenteelliset järjestelyt:

Ryhmäkoon pienentäminen

Henkilöstön mitoituksen ja / tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut

Ryhmäkohtainen avustaja – varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Lapsikohtainen avustaja – varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Henkilöstön osaamisen vahvistaminen mm. koulutukset

Tilojen ja oppimisympäristön esteettömyys
